

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

БЕОГРАДСКЕ

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Год. XXI.

НЕДЕЉА 29. ЈУНА 1903

Број 29.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ АДМИНИСТРАЦИЈИ ЛИСТА
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ УРЕДНИШТВУ

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3 "
За стране земље на годину	9 "

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ГРАЂАНСТВУ ГРАДА БЕОГРАДА

Влада Краљевине Србије указом од 9. Јуна ове године наредила је, да се од истог дана па у напредак прославља дан рођења Његовог Величанства Краља ПЕТРА I, 29. дана месеца Јуна, као државна и народна светковина Краљевине Србије.

Прва таква светковина славиће се на Петров-дан 29. Јуна ове године.

Тога ће дана бити у Београду благодарење у Саборној цркви и свима богомољама, кићење домова заставама и у вече осветљењем.

Суд београдске општине објављује ову светковину београдском грађанству, уверен, да ће оно и овом приликом многобројним присуствовањем благодарењу, кићењем домова заставама и у вече осветљењем, видно засведочити своју љубав, оданост и поданичку верност према своме Краљу Његовом Величанству ПЕТРУ I и Његовом Дому.

Од суда београдске општине, 28. Јуна 1903. год. Абр. 5704. Београд.

Београдском грађанству

Његово Величанство Краљ на предлог Господина Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета на основу чл. 54, 100 и 101. Устава земаљског и чл. 1. и 2. закона о изборима народних посланика, благоволео је превисоким указом својим од 24 јуна тек. године решити:

I

Да се на дан осмог септембра 1903 године изврше у целој земљи избори народних посланика за четворогодишњу скупштинску периподу 1903, 1904, 1905 и 1906 годину по прописима закона о изборима народних посланика.

II

Редовна Народна Скупштина за 1903 годину сазива се на дан првог октобра ове године у Београду.

Овај превисоки Указ Његовог Величанства Краља суд београдске општине објављује београдском грађанству ради знања и управљања.

Од суда београдске општине, 27 јуна 1903. год. АБр. 5708, Београд.

УСТАВ

ЗА

КРАЉЕВИНУ СРБИЈУ

(НАСТАВАК)

Члан 144.

Државни савет има ове дужности;

1) да на позив Владе израђује законске предлоге и напрте административних наредба од општега значаја, и да даје Влади своје мишљење о предметима које би му она поднела;

2) да проучава законске предлоге, које Влада подноси Скупштини, или који су потекли из скупштинске иницијативе, и да даје своје мишљење о њима. Ово мишљење саветско није обавезно ни за Скупштину ни за Владу, али се ипак мора увек у целини саопштити Народној Скупштини пре него што она узме дотични законски предлог у претрес. Осим тога Савет може одредити из своје средине једног или два своја члана, који ће у Скупштини заступати његово гледиште. Скупштина и Влада могу одредити свака за своје предлоге рок у којем Савет има поднети своје мишљење; Савет може тражити да му се тај рок продужи. Али ако и после продуженог рока Савет не поднесе свој извештај и своје мишљење, Скупштина ће без њега прећи на претрес и на решавање.

3) да саставља кандидациону листу на упражњена места у Главној Контроли и у Касационом и у Апелационом Суду;

4) да доноси завршна решења о жалбама које се тичу избора за окружне

скупштине и одборе, и општинских избора;

5) да као дисциплинарни суд суди државним чиновницима;

6) да разматра и решава жалбе против министарских решења у спорним административним питањима. Ова решења Државног Савета обавезна су за министре;

7) да решава сукобе између административних власти;

8) да одобрава делимичке издатке из општега кредита, одређенога буџетом за ванредне потребе, као и делимично употребљавање кредита одређенога на грађевине, у колико би издатак у појединим случајима био већи од суме, коју министар може сам по закону располагати

9) да одобрава изузетно ступање у српско грађанство;

10) да одобрава поравњања између државе и појединих лица, која би се по државне интересе као корисна показала;

11) да решава, да ли по закону има места заузимању непокретних добара за опште народну потребу.

12) да разматра и решава по жалбама против указа, којима се вређају закона приватна права. Главна Контрола има права да се жали у име државе, ако је указом повређен какав државни материјални интерес у корист појединаца;

13) да разматра и решава по жалбама против министарских решења, донесених по предметима за које министар није по закону надлежан, или, које прелазе круг његове законом одређене власти. Ова су решења обавезна за министра;

14) да врши послове, који би му разним земаљским законима одређени били.

Члан 145.

Пословни ред у Државном Савету одредиће се особеним законом.

ДЕО VIII

Судска власт

Члан 146.

Судови су независни.

У изрицању правде они не стоје ни под каквом влашћу, но суде и решавају само по закону.

Никаква државна власт, ни законодавна ни управна, не може вршити судске послове, нити опет судови могу вршити законодавну или управну власт.

Правда се изриче у име Краља.

Члан 147.

Никакав суд ни судско уређење и надлежност не може се установити друкчије осим законом.

Али никада и ни под којим именом не могу се установити ванредни или преки судови или комисије за суђење.

Члан 148.

Установа пороте задржава се.

Њезину надлежност одређује закон.

Члан 149.

Судови су у Србији: првостепени, Апелациони и Касациони Суд.

За целу Србију биће само један Касациони Суд, који не суди о делу него само о праву.

Овај Касациони Суд решаваће и о сукобима између судске административне власти.

Председник Касационога Суда има чин државнога саветника.

Члан 150.

Ни један суд не сме никога узимати на одговор, ако по закону није надлежан.

Члан 151.

За изрицање правде у судовима морају бити најмање три судије.

Само за предмете мање важности, кривичне и грађанске, може се законом завести суд у коме ће судити један судија

Члан 152.

Суђење је у судовима јавно, осим случаја где суд нађе да ваља искључити јавност ради реда или морала.

Судије се саветују и гласују тајно, а пресуда се изказује гласно и јавно.

У свакој пресуди и сваком решењу морају се навести разлози и законске одредбе на којима су они основани.

Члан 153.

У свима злочинима оптужени мора имати браниоца од како се под Суд стави; но ако он не одреди себи браниоца, сам Суд ће му га поставити. Окривљени може, ако хоће, имати браниоца и у предходној истраји, у свима кривичним делима.

Члан 154.

Све судије поставља Краљ.

Председници првостепених судова постављају се по двама листама, од којих једну предлаже Касациони, а једну Апелациони Суд.

Председници и чланови Касационога и Апелационога Суда постављају се такође по двама листама, од којих једну предлаже Државни Савет, а једну Касациони Суд.

У свакој кандидационој листи мора бити два пута онолико кандидата, колико има упражњених места. Кандидати могу бити исти и на једној и на другој листи.

Судије првостепених судова постављају се по листи, коју предлаже министар правде са председницима Касационог и Апелационог Суда. У листи мора бити два пута онолико кандидата, колико има упражњених судијских места.

Члан 155.

Не могу бити судије у исто време у једном суду, нити заједно судити, сродници: по крви и у правој линији у коме било степену, у побочној до четвртога степена завршно а по тазбини до другог степена завршно.

Члан 156.

Судија може бити само онај Србин који је, уз друге законске услове за државну службу редовно свршио правни факултет у Србији или на страни. У првостепеном суду може бити судија само онај који је навршио 25 година, а у вишем суду онај који је навршио 30 година живота.

За председнике у првостепени и судије у Апелационом Суду тражи се још да су служили најмање 5 година као судије првостепених судова, или као секретари министарства правде, или виших су-

дова, или као редовни професори права у Великој Школи, или да су за 7 година радили правозаступничке послове као јавни правозаступници.

За председника у Апелационом и председника и чланове у Касационом Суду, поред захтева изложених у првом одељку овога члана, тражи се још да су 10 година као судије, или као редовни професори права у Великој Школи служили, или да су 10 година радили правозаступничке послове као јавни правозаступници, или да су били 5 година чланови Апелационог Суда или председници првостепених судова или да су били министри правде.

Не могу бити бирани нити постављени ни за председника ни за судију ма кога суда они, који су дисциплинарном пресудом Касационог Суда отпуштени из судске службе или који су пресудом редовних судова за просте, неполитичке, злочине или преступе изгубили судијску службу.

Ове одредбе не вреде за судије, који нису државни чиновници.

Члан 157.

Судије су у својим звањима сталне. Судија не може бити лишен својега звања, нити ма под којим изговором уклоњен са дужности против своје воље, без пресуде редовних судова или дисциплинарне пресуде Касационог Суда.

Судија не може бити тужен за свој судски рад без одобрења Касационог Суда.

Судија може бити премештен само новим постављењем по својем писменом пристанку.

Судија не може бити стављен у пензију против своје воље, осим кад наврши 60 година живота, или 40 година државне службе, или кад телесно или душевно тако оболи да не може дужност да врши. Али са последњег случаја не може се судија ставити у пензију без решења Касационог Суда.

Члан 158.

Судија не може примити вршење какве друге државне службе, изузев хонорарну професуру у правноме факултету. Он не може ни привремено бити упућен на другу плаћену или бесплатну дужност.

Члан 159.

Нарочити закон одређује састав, уређење и надлежност војних судова, као и услове које морају имати њихови чланови.

ДЕО IX

Окрузи, срезови и општине.

Члан 160.

У окрузима постоје уз државне управне власти, као самоуправни органи: окружне Скупштине и окружни одбори. Њихов је задатак да воде бригу о чувању и унапређењу просветних, привредних, саобраћајних, санитарских и финансијских окружних интереса.

Члан 161.

Општине имају своју самоуправу. За вршење општинских послова има општински суд, општински одбор и општински збор.

Члан 162.

Општински су избори непосредни.

Члан 163.

Право гласања при општинским и окружним изборима има сваки српски грађанин, члан дотичне општине или округа, који, уз друге законске услове, плаћа држави 15 динара непосредне порезе на годину, рачунајући ту и стални државни прирез.

Задругари који су навршили 21 годину, имају право бирања, ма колику непосредну порезу плаћали.

Члан 164.

Општинске власти, као и окружне скупштине и окружни одбори, поред општинских и окружних послова у својим круговима, дужне су вршити државне послове које им закони одреде.

165.

Нова се општина не може створити нити се обим општине може мењати, без одобрења законодавне власти.

Члан 166.

Сваки грађанин и свако непокретно добро мора припадати некој општини и сносити терете општинске, среске и окружне.

Члан 167.

Никакав окружни ни срески прирез не може се установити без одобрања окружне скупштине, а никакав општински прирез без одобрења општинског збора.

Округ, срез и општина не могу се ни задужити док то не одобри окружна скупштина или општински збор.

Закон ће одредити у којим ће случајевима бити потребно за те прирезе и за то задуживање одобрење законодавне или друге које државне власти.

Члан 168.

Окрузи, срезови и општине могу, као и поједина лица, имати својег имања.

Члан 169.

Круг рада и уређење самоуправних окружних, среских и општинских власти и однос између њих и државних власти уредиће се нарочитим законима.

ДЕО X

Државне финансије, државна економија, државно имање

Члан 170.

Сваки српски грађанин плаћа држави порезу.

Пореза се плаћа по имућности.

Члан 171.

Нико се не може ослободити од плаћања порезе, ван случаја које је закон предвидео.

Краљ и Наследник Престола не плаћају држави порезу.

Члан 172.

Никаква милостиња или награда не се даје из државне касе, ако се даје на закону.

редити да

Члан 173.

Сваке године Народна Скупштина одобрава државни буџет који вреди само за годину дана,

Буџет се мора подносити Народној Скупштини у самој почетку њезинога рада. У исто време подносиће се Народној Скупштини завршни прошлогодишњи рачун.

Сви приходи и расходи државни морају ући у буџет и у завршни рачун.

Скупштина не може предложене поједине партије буџета увећати, а може их смањити, или изоставити. Уштеда једне буџетске партије, или буџетске године не може се утрошити на подмирење потреба друге партије или године, без одобрења законодавне власти.

Члан 174.

Ако Народна Скупштина није могла да утврди нови буџет пре почетка рачунске године, она може продужити привремено буџет истекле рачунске године све док нови буџет не буде утврђен.

Ако је Народна Скупштина распштена или одложена пре него што реши буџет, Краљ може продужити, уз приставак Државног Савета, буџет истекле рачунске године најдуже за четири месеца.

Члан 175.

Руде су својина државна.

Члан 176.

Право монопола припада држави. Држава може пренети то своје право на другога, али само путем закона и на одређено време.

Повластице (концесије) дају се само путем закона и то опет за одређено време.

Рударске повластице дају се по специјалном закону.

Члан 177.

Државно имање образује сва покретна и непокретна добра и сва имовна права које држава као своја прибавља и држи.

Само се законом може државно имање отуђивати, или оно и његов приход заложити или иначе оптеретити.

Члан 178.

Од државнога имања разликује се Краљево приватно имање, којим Краљ слободно располаже за живота и на случај смрти по одредбама грађанскога законика. За ово Краљево имање не вреди 2. одељак чл. 40. овог Устава.

Трошкове за одржавање оних државних имања која се Краљу на уживање уступају исплаћује Краљ.

ДЕО XI

Главна Контрола

Члан 179.

За преглед државних рачуна постоји Главна Контрола као особено надлештво и рачунски суд. Законом ће се одредити у којим ће случајима против одлуке Главне Контроле имати места жалби Касационом Суду.

Главна Контрола има председника и четири члана. И председника и чланове Главне Контроле бира Народна Скупштина из кандидационе листе коју саставља Државна Скупштина.

Јавни Савет, и на којој је предложено два пута онолико кандидата колико је празних места.

Чланови Главне Контроле имају чин судије Касационога Суда, а њезин председник чин државнога саветника.

Члан 180.

Чланови Главне Контроле могу бити они српски грађани, који су свршили правни факултет у Србији или на страни и навршили уз то 10 година државне службе; или који су били министри финансија; или који су служили као виши чиновници у финансијској струци а имају најмање десет година указне државне службе. Али председник Главне Контроле и два члана њезина морају бити правници.

Председник и чланови Главне Контроле су непокретни у својим звањима. Они се не могу отпустити из државне службе без пресуде редовних судова, нити преместити у друга звања без својега писменог пристанка. У пензију се они могу ставити само ако су навршили 40 година државне службе или 65 година живота, или ако су тако оболели да не могу више вршити своју дужност.

Члан 181.

Главна Контрола прегледа, исправља и ликвидира рачуне опште администрације и свих рачунополагача према државној каси. Она мотри да се не прекорачи ниједан издатак по буџету и да се не догоди никакво пренашање сума из једне буџетске партије у другу. Она завршује рачуне свих државних управа и дужна је прикупљати све доказе и сва потребна обавештења.

Општи рачун државни подноси се Народној Скупштини са примедбама Главне Контроле, и то најдаље за две године, рачунајући од завршетка сваке буџетске године.

Законом ће се ближе одредити уређење и круг рада Главне Контроле, као и начин којим ће се постављати њезино особље.

ДЕО XII

Државна служба.

Члан 182.

Сви српски грађани по рођењу имају једнака права на сва звања у свима струкама државне службе, ако само испуне оне услове које закони ишту.

Прирођени српски грађани имају права на службу државну, само ако су пет година настањени у Србији.

Странци, а такође и они природени српски грађани који још нису настањени пет година у Србији, могу бити примљени у државну службу само под уговором, и то у извесним случајима које закон изречно предвиђа.

Члан 183.

При постављању и унапређивању чиновника пазиће се на одлично владање, способност и стручну спрему. За доказивање стручне спреме завешће се поступно државни испити у свима струкама државне службе.

Члан 184.

Сваки је чиновник одговоран за своја службена дела, без обзира на то, по чијим је наредбама радио.

Члан 185.

Чиновници полажу при ступању у државну службу заклетву: да ће Краљу бити верни и послушни, и да ће се савесно придржавати Устава и закона.

Члан 186.

Звања државне службе и плате чиновничке по свима струкама утврђују се законом.

Члан 187.

Задржава се установа пенције за чиновнике. Законом се одређују основи по којима чиновник може имати право на пензију, као и по којима чиновник може бити стављен у пензију.

Члан 188.

За пензију деци и удовици умрлога чиновника задржава се особени фонд основан уложима од плата и пензија чиновничких.

ДЕО XIII

Црква, Школа и Добротворни Заводи.

Члан 189.

Унутрашња управа источно-православне Цркве припада Архијерејском Сабору.

За друге вероисповести унутрашња управа припада њиховим духовним властима.

Духовне власти, како источно-православне Цркве тако и свију осталих признатих вероисповести у Србији, стоје под надзором министра црквених послова.

Уређење црквених власти и богословских школа источно-православне Цркве доноси се законом по договору министра са Архијерејским Сабором.

(Свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Општински збор. — Према наређењу г. министра унутрашњих дела одбор београдске општине у седници својој од 27. ов. м. решио је: да се на дан 10. јула ове године сазове општ. збор за избор председника београдске општине на место садањег председника, који је постављен по закону о устројству општина и општ. власти, који је престао важити 29. маја ове године и пет кметова на упражњена кметовска места. Од ових пет кметова двојица по закону морају бити правници.

За чланове бирачког одбора овога општ. збора изабрати су коцком грађани: г.г. Коста Др. Ризнић, трговац, Михаило М. Ђорђевић, бакалин, Светозар Јанковић, рентнер и Тома Цинцар-Јанковић, управник царинарнице, а њима за заменике грађани: г.г. Богоје Јовановић, кафеџија, Милан Димић, индустријалац, Живојин М. Перић, проф. Вел. Школе и Коста Н. Лазаревић, бив. дуванџија.

Потписници бирачког одбора. Одбор београдске општине своју биће само

од 27. ов. м. изабрао је за потписнике бирачких спискова за избор народних посланика за варош Београд одборнике г.г. Михаила Штрбића, Светозара Јанковића и Перу Новаковића а њима за заменике одборнике г.г. Милоша Валожића, Косту Теодосијевића и Косту Н. Лазаревића.

О Б Ј А В А

На основу решења Господина Министра Грађевина од 30. маја ове год држаће се усмена лицитација за **израду макадама у Баштованској улици** на дан 30. јуна ове год. од 10 сати пре подне до 12 када ће се и закључити.

Кауција је према закону о јавним грађевинама 350 динара и то у готовом вредећим државним папирима или интабулацији.

План, услови, прерачун и остала техничка и погодбена документа, изложени су сваког радног дана у поменутој канцеларији.

Позивају се предузимачи, који право имају, да пом. дана дођу и лицитирају.

Из канцеларије грађевинског одељења општине вароши Београда, 25. јуна 1903 г. Г.№ 2044.

О Б Ј А В А

На основу решења Господина Министра Грађевина од 28. априла т. г. држаће се усмена лицитација за **претрес калдрме у улици Капетан Мишиној** на дан 1. јула ове год. од 10 сати пре подне до 12 када ће се и закључити.

Кауција је према закону о јавним грађевинама 1800 динара и то у готовом, вредећим државним папирима или интабулацији.

План, услови, прерачун и остала техничка и погодбена документа, изложени су сваког радног дана у поменутој канцеларији.

Позивају се предузимачи, који право имају, да пом. дана дођу и лицитирају.

Из канцеларије грађевинског одељења општине вароши Београда, 25. јуна 1903 г. Г.№ 1668.

О Г Л А С

Као сваке, тако и ове године о „**Светоме Илији**“ 20, 21, 22, 23 и 24. јула држаће се **петодневни марвени панађур у Књажевцу**, на коме ће се, поред сваковрсне стоке и земаљских производа, продавати и све остало, што је чл. 3. закона о панађурима дозвољено.

Поштанско-телеграфска станица „Књажевац“, а најближа жељезничка станица је „Ниш“.

Држаће овога панађура даје се јавности и позивају се трговци, занатлије и привредници, да га трговине ради посете.

Од суда општине града Књажевца, 20. јуна 1903 г. Бр. 4101, у Књажевцу.